

INDULJ EL EGY ÚTON...

2024/2025

Rockenbauer Pál Dél-dunántúli Kéktúra

IV/I. túraszakasz

2. FORDULÓ

Zobákpusztától Mórágyig

BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ:

2025. február 28.

Kedves Túratársaink!

Nagyon sok iskolából kaptunk jelzést a csapattagok, vagy éppen a csapatot segítő kolléga betegségéről. Reméljük lassan Mindenki egészséges lesz! Azok részére, akik netán még küzdenek az influenza valamelyik változatával, vagy egyéb nyavalyákkal, jobbulást, türelmet, kitartást kívánunk! Gyógyuljatok meg, gyűjtsétek az erőt, szükség lesz rá!

Mostani túraszakaszunk nem követel különösebb megerőltetést, de azért aki végig szeretné járni ezt az alig 38 kilométert, szükség lesz az energiára. Főleg azért, mert sok helyen érdemes letérni a kék jelzésről, s felkeresni a közelben megbúvó érdekességeket.

Mint a világ bármely pontján, itt a Keleti-Mecsekben is nevezetes látnivalók mellett rengeteg apró csodát fedezhetünk fel, csak nyitott szemmel és szívvel kell járni a vidéket.

„A Keleti-Mecsek hírneves, romantikus völgyeiben számos vízesés és zúgó között, mohos sziklák szorításában vezet a Dél-dunántúli Kéktúra. A Mecsek legszebb részét térképezhetjük fel a kék jelzésen, az utat Kisújbánya és Óbánya hegyi falvai színesítik, végül a zárt erdővidéket a Geresdi-dombság legelőkkal és szántókkal tarkított hullámvidéke váltja fel.” (termesztjaro.hu)

Egy olyan helyre viszünk most el benneteket, ahol a földtörténet és a felszín változatossága legalább annyira szembetűnő, mint a növény- és állatvilág sokszínűsége. Egy olyan helyre, ahol a mondák szerint valaha óriások éltek, ahol a skótok Szent Margitja született, ahol az erdők mélyén a magaslatokon várromok bújnak meg, ahol a magyarok mellett sok faluban németek is élnek, színesítve ezzel a táj kulturáját. Ellátogatunk egy olyan helyre is, ahol a magyar természetjárás egyik nagy alakja alussza örök álmát. Ismét egy csodavilágba csöppenünk, akár csak a Hazajáró filmje által bemutatott ruszin falvakban.

Ismerkedjétek meg a Keleti-Mecsek, a Geresdi-dombság és a kárpátaljai Gorgánok csodáival!

Mielőtt belevágtok a feladatok megoldásába, ne feledjétek: a logika sokszor csodákra képes!

A 2. forduló megoldásaink a beküldési határideje: 2025. február 28!

Jó munkát, kellemes időtöltést kívánunk!

Sajtos József

Seregélyesi Baptista Általános Iskola és AMI

Seregélyes, 2025. február 3.

... és még egymillió lépés

Rockenbauer Pál emlékére

1933. január 14. - 1987. november 26.

1. feladat

Zobákpusztától Mórágýig

Visszatérő túratársainknak már jól tudhatják, hogy feladatlapunkat az aktuális területen végigfutó kék nyomvonalának megismerésével kezdjük. Most sem lesz ez másként!

Az alábbi feladatban képzeletben végig sétálunk az Dél-dunántúli Kéktúra egy szakaszán. Túránkat a legutóbbi végponton, Zobákpusztán kezdjük, és Mórágýig megyünk. Utunk során számos nevezetes helyet érintünk, közelítünk meg. Ezek közül válogattunk párat, melyeket megfelelő sorrendben kell rendezni!

a. feladat

Rakjátok az útvonal szerint sorrendbe az alábbi pontokat! A helyes sorrend, vagyis a feladat megoldása egy olyan helyre visz el benneteket, melynek „...különlegessége abban áll, hogy a kemény, de vékony rétegekben lerakódott mészkő- és márgapadok a tektonikai nyomás hatására kibillentek, ezzel „szétszagatják” és némileg eltérítik a patakot. A víz így lépcsőről lépcsőre bucskázva, oldalazva jut át az akadályon, lejjebb pedig éles, tajtékzó kanyarra kényszerítik a sziklák. Távolról nézve olyan képet fest az egész, mintha a függőleges iránytól eltérve, oldalra bucskázna a víz - áradás esetén viszont brutális erővel, tajtékozva tör át a szűkületen.” (termesztjaro.hu)

Ezt adjátok meg megoldásként!

Jó tanács: Ne feledjétek, Zobákpusztáról indulunk a Dél-dunántúli Kéktúra (DDK) mentén és Mórágýig túrázunk!

A feladat megoldásához használhattok turista térképeket, kéktúrás pecsételő füzetet, vagy netes térképeket (pl.: <https://turistautak.openstreetmap.hu/>)

Bátaapáti: É

Bodzás-forrás: D

Csburgó: E

Hesz-kereszt: E

Héthárs: S

Kisújványa: R

Mórágý: S

Óbánya: Í

Dr. Pataki József Turistaház: E

Pisztrángos-tavak: V

Skóciai Szent Margit kereszt: Z

Zobákpuszta: F

b. feladat

Zobákpusztától Mórágýig – a számok tükrében

Keressétek fel az elősző fordulóban megismert Rockenbauer Pál Dél-dunántúli Kéktúra szakaszait bemutató internetes oldalt! <https://www.kektura.hu/rpddk-szakasz/rpddk-10>

Aktuális túraszakaszunkat bemutató oldal segítségével válaszoljatok az alábbi kérdésekre!

1. Milyen hosszú a Zobákpusztától Mórágýig tartó szakasz?
2. Mennyi ideig tart az út megtétele?
3. Mekkora szintkülönbséget kell leküzdeni a túra alatt?
4. Ezen az útvonalon hány pecsét kerülhet az igazoló füzetünkbe?
5. Mi a legmagasabb tengerszint feletti magasság, ahova feljutunk a túra során?

2. feladat

Pécsi kiruccanás

Második túraszakaszunkat Zobápusztáról kezdjük. E kicsi, eldugott pusztát az ország bármely részéről tömegközlekedéssel Pécsen keresztül érhetjük el. Ha pedig leszállunk a vasútállomáson, érdemes legalább egy napot hazánk egyik kulturális, történelmi értékekben, emlékekben leggazdagabb városára is szánni.

Ha nem ismeritek Pécs városát, akkor is pár perces kutakodás (internet, útikönyvek, stb.) után egy teljes napi programot tudtok majd összeállítani.

Ebben a feladatban mi is ajánlunk pár látnivalót. (Tényleg csak párat! Rengeteg lehetőség közül válogathattok.) **Első feladatként fejtsetek meg, hogy mit is ajánlunk a figyelmetekbe!** Ehhez használjátok a leírás után található kódtáblát.

Másodjára pedig próbáljátok meg kitalálni melyik nevezetességhez melyik kép tartozik! Higgyétek el, ez külső segítség nélkül is menni fog!

Jó városnézést kívánunk!

Pécsi sétánkat kezdjük a város ikonikus terén, a 12 utcát befogadó Széchenyi téren. A mediterrán hangulatot árasztó tér legszembeütőbb és talán leghíresebb látványossága

(I.) 12,01,52,14, 21,01,35,52,14,23, 33,00,35,00, 04,52,35,01,23,14,20,00, mely a kontinens legészakibb épségben fennmaradt török temploma. A budai pasa az 1560-as években építtette át a helyi templomot, ám napjainkban már újra római katolikus templomként üzemel. A dzsámi közelében található a (II.) 35,52,05,24,40,13,01,34,25,23,35,01,12, 35,52,25,02,25,34,. A tér déli részén látható a négy méter magas (III.) 52,35,25,22,24,00,51,- 21,42,40,. Érdekességei többek között az ökörfejű vízköpoők.

Magyarország területén a legjelentősebb ókeresztény temető együttes Pécs római kori elődjeként ismert Sopianae-ből maradt ránk. Sopianae késő római, (részben) ókeresztény északi temetőjének egy része 2000-ben felkerült az UNESCO világörökségi helyszínek közé. Az (IV.) 30,21,05,34,05,35,52,40,10,24,51, 23,00,41,52,30,22,05,41,23, egy temetői kápolna volt. A sírkamra eredetileg egy festett helyiségből állt, amelynek déli oldalán állt a hatalmas, gyönyörűen faragott szarkofág. Később a sírkamrát nyugati irányban megnagyobbították és két újabb szarkofágot helyeztek el benne. Az ókeresztény emlékeket bemutató Cella Septichora Látogatóközpont 2007 márciusában nyitotta meg kapuit a látogatók előtt. Az addig csak külön-külön látogatható késő római sírépítmények – melyek ma már a világörökség részét képezik – egyetlen komplexumban kerültek bemutatásra.

A pécsi (V.) 35,52,05,24,40, 33,10,40,05,34,- 10,35, 35,52,05,24,40, 33,01,22- 35,52,10,21,05,35,05,12,51,13,01,52, négy tornyával a város egyik legimpozánsabb épülete. 1891-ben, mikor a templomot felszentelte I. Ferenc apostoli király és az ország püspökei, a fővárosi újságok így nyilatkoztak: „Aki mennyországot akar látni, az jöjjön Pécsre!” A több mint ezer éve itt álló templom az idő múlásával számos felújításon ment keresztül, melyen az adott kor legnevesebb művészei munkálkodtak.

A pécsi (VI.) 02,00,34,02,00,21,01,24, nem más, mint egy gótikus stílusban épült, előre tolt kapuerőd, ami Pécs egyik szimbólumának számít. Az építmény tetejéről egyedülálló kilátás nyílik Pécs belvárosára. Hazánkban még Siklóson és a Veszprém megyei Nagyvázsonyban találkozhatnak ilyen kör alakú védművel.

A sok műemlék után jól esik egy kis kikapcsolódás. A (VII.) 33,10,03,35,14, 01,22,22,00,40,21,05,34,40, 10,35, 00,21,45,01,34,14,41,23,-40,05,34,34,01,34,14,41,23, a Mecsek oldalában található, gyönyörű környezetben. Az intézmény nem véletlenül használja a „Vadon a város felett!” szlogent, hiszen ez Magyarország legmagasabban fekvő ilyen jellegű gyűjteménye.

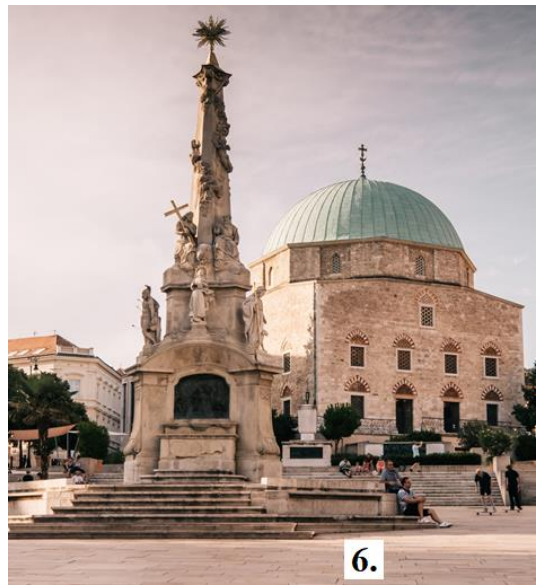
Mielőtt bevetjük magunkat a mecseki erdőbe, érdemes visszatekinteni a városra. Erre talán a legalkalmasabb hely a 197 méter magas **(VIII.) 40,45,-40,25,34,25,24,51**. Ez az 535 méter magas Misina csúcsán álló építmény 1973-ban nyitotta meg kapuit, azóta hazánk legmagasabb épületének számít. A tornyot csaknem húszezer tonna vasbetonból építették fel. 80 méteres magasságban, a tetején kialakításra került egy presszó, ami gyorslifttel könnyen elérhető. Az étterem fölött található a nyitott kilátóterasz, ahonnan 610 méterrel a tengerszint felett nézelődhetnek a kirándulók, ami 500 méteres város feletti magasságot jelent.

Mit rejtenek a kirándulásvezetőbe található számsorok? Az alábbi „kódfejtő” tábla segítségével megtudhatjátok. Ha sikerül a számkódok megfejtése, akkor a 8 pécsi látnivaló nevét kapjátok meg.

	0	1	2	3	4	5
0	A	Á	B	C	D	E
1	É	F	G	H	I	Í
2	J	K	L	M	N	O
3	Ó	Ö	Ő	P	R	S
4	T	U	Ú	Ü	Ű	V
5	X	Y	Z	----	----	----

Ha sikerült megfejteni a pécsi nevezetességek sorát, már csak **azt kell kitalálnotok, melyik kép melyik látványosságról készült!**

3. feladat

Látnivalók Zobápusztától Mórágýig

Túránk során rengeteg látnivalót, apró csodát kerestünk fel. Többször a kék jelzésről is letértünk, hogy felkeressünk egy a közelben található természeti, történelmi, néprajzi érdekességet. Mostani túraszakaszunk bővelkedik a látnivalókban, de érdemes itt-ott pár kilométerrel megtoldani utunkat, hiszen annyi mindent rejtenek a környező dombok, falvak, erdők. Mivel a „járt utat”, a kék jelzést néhol elhagyjuk, hogy el ne tévedjünk, szükség van némi tájékozódási ismeretre is. A **fő és mellék világtájakat** szerintünk mindenki ismeri, tehát a tájékozódás sem a Mecsek erdeiben, sem a betűrengetegben nem okozhat gondot.

A megadott irányok szerint induljatok el a Zobápusztát jelölő táblától és haladjatok egészen Mórágýig! Ezen az útvonalon a Dél-dunántúli Kéktúra egyik legszebb völgyén, egy apró váron és egy alig ismert tájon fogtok végig haladni.

Az így bejárt útvonal minden 5. betűje leágazási lehetőséget biztosít, melyen egy-egy település nevezetességéhez juthattok el.

Mivel a kisebbek („A” kategória csapatai) hamarabb elfáradnak, nekik elegendő Zobápusztától Mórágýig „elgyalogolniuk”.

A nagyobbakban („B” és „C” kategória csapatai) viszont a legyőzhetetlen kíváncsiság a hatalmas tetterő lehetővé teszi, hogy valamennyi kitérőt megtegyék!

Túra a kék jelzésen:

K,ÉK,É,ÉK,K,DK,D,-K,K,D,DK,D, K,ÉK,É,É,ÉK,ÉK,DK, D,D,D,DK,K,ÉK,É,-
K,D,DK,DK,DK,D,DK.

1. kitérő: Magyaregregy irányába:

ÉNY,ÉK,ÉNY,K,-É,NY,ÉNY.

2. kitérő: Püspökszentlászló irányába:

DNY,DNY,DK,DNY,NY,DNY,K,DK,DK.

3. kitérő: Pécsvárad irányába:

K,D,D,D,DK,DNY,NY,D,K,K,DNY.

4. kitérő: Mecseknádasd irányába:

ÉK,ÉK,ÉK,NY,NY,ÉNY,NY,É,K,K,DK, K,K,K,É,NY,NY,NY,ÉK,K,ÉK.

5. kitérő: Ófalu irányába:

ÉNY,ÉK,É,ÉK,É, K,K,ÉK,É,É,ÉK.

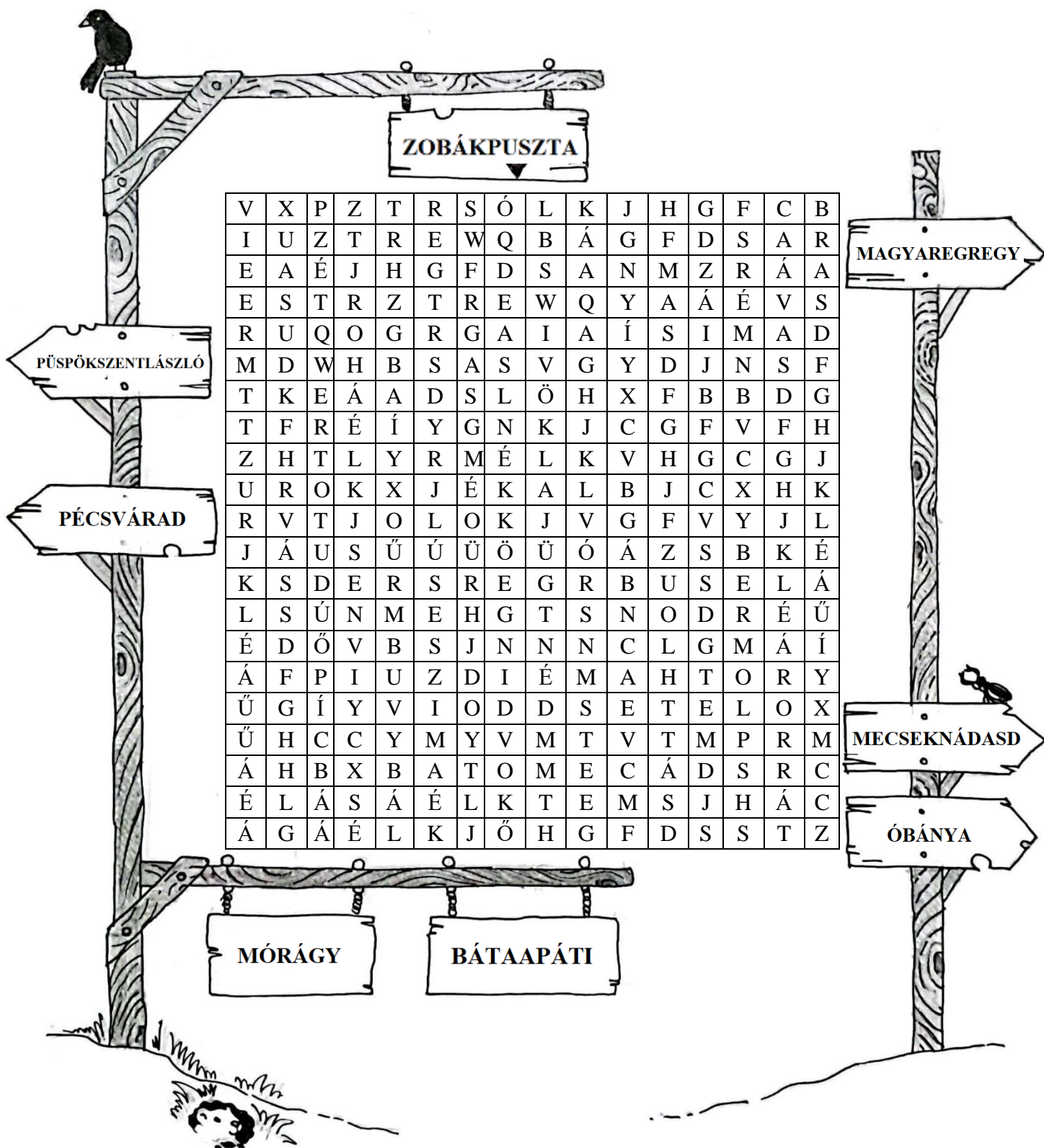
6. kitérő: Bátaapáti irányába:

É,É,É,É,ÉNY,K,ÉK,D,D,DK.

Jó tanács: A térképeket gyakran elforgatják, hogy minél több információ ráferjen a térképlapra. Ezekben az esetekben a térképen mindig fel van tüntetve az északi irány.

Ebben a feladatban ugyan ez a helyzet! Erre nagyon figyeljete!

Árlevelű len

Békászósas

© Lendvai Csaba - www.m

Csőrös nőszőfű

Erdei béka

© Vörös Judit - www.mme.hu

Énekes kabóca

Erdei sikló

© Halpern Bálint - www.m

Fekete gólya

Havasi cincér

Havasi tisztosfü

Májvirág

Kék atracél

Olasz müge

Sárgahasú unka

Szártalan kankalin

Forrás: Árlevelű len (terra.hu) Békászósas (mme.hu) Csőrös nőszőfű (novenyeink.hu) Erdei béka (mme.hu) Énekes kabóca (24.hu) Erdei sikló (mme.hu) Fekete gólya (ddnp.hu) Havasi cincér (izeltlabuak.hu) Havasi tisztessű (wikibooks.org) Kék atracél (turistamagazin.hu) Májvirág (mecsekiviragok.blogspot.com) Olasz müge (hu.museum-digital.org) Sárgahasú unka (mme.hu) Szártalan kankalin (http://mecsekiviragok.blogspot.com) Szennyes infű (terra.hu) Szúrós csodabogyó (vadonlesó.hu)

b. feladat

(„A” és „B” kategória csapatai részére)

Készítetek egy olyan A/5-ös méretű képeslapot a növényről, melyen valamilyen módon feltüntettek, megjelenítetek a védelméért felelős nemzeti parkot is!

(„C” kategória csapatai részére)

A megfejtendő növényről a Turista Magazin (<https://www.turistamagazin.hu>) is foglalkozott. **Keressetek rá az oldalra és válaszoljatok az alábbi kérdésekre!**

Jó tanács: Vigyázzatok! A folyóirat több cikkben is foglalkozott ezzel a növényvel! Mindegyik sok érdekességet tartogat számunkra, de kérdéseinkre Gulyás Attila tollából 2024. április 17-én megjelent írás tartogatja a válaszokat.

1. Írjátok le „magyarul”: endemikus faj!
2. Megmaradására miért nem jelentett hátrányt az élőhelyén megjelenő állattenyésztő ember?
3. Hazánkon kívül melyik három országban él még ez a növény?
4. Mekkora a növény természetvédelmi értéke?
5. Körülbelül mekkora a tavasszal virágzó egyedek száma?
6. Mely invazív növények veszélyeztetik az életterét?
7. A mai „kertészkedő” ember hogyan veszélyeztetheti a fajt?
8. A meredek hegyoldalak miért jelentenek védelmet ennek a növénynek?
9. Melyik két szervezet munkálkodik a faj megőrzésén?
10. Említsetek meg egy helyet, ahol virágzását élőben is megcsodálhatjuk?

5. feladat

Tegyünk még egy kitérőt!

Valamikor a múlt század második felében élt egy magyar ember, aki nagy hatással volt az utókorra, a magyar természetjárásra. Rockenbauer Pálról van szó, aki tevékenységével, híres filmsorozataival fellendítette a hazai gyalogos turizmust, újra divatba hozta a Kéktúrát. Róla kapta a nevét az Országos Kékkör Írott-kő és Szekszárd közötti szakasza.

Ha Ő nem lett volna, akkor most Ti sem törhetnétek a fejeteket az „Indulj el egy úton...” vetélkedő feladatain.

A Dél-dunántúli Kéktúra útvonalától nem olyan messze, a zengővárkonyi szelídsztyénés évszázados fái alatt alussza örök álmát. Sírja zarándokhellyé vált a gyalogos természetjárók körében. Aki erre jár, nem sajnálja az alig egy napos kitérőt, hogy lerója tiszteletét Pali bácsi előtt.

Emlékét az Országos Kékkör több pontján is őrzik. Ha pedig valaki a Rockenbauer Pál Dél-dunántúli Kéktúra poros útjait rója, Valkonyán, a róla elnevezett turistaházban meg is pihenhet. Sajnos sokan nem ismerik tevékenységét, ezért ebben a feladatban az Ő munkásságával fogunk egy kicsit ismerkedni. Ebben nagy segítségünkre lesz a Turista Magazin alábbi cikke: <https://www.turistamagazin.hu/hir/rockenbauer-pal-2>

a. feladat

Egy gondolat a Kéktúráról

Először is a mellékelt cikk és e feladat szövege alapján válaszoljatok az alábbi kérdésekre!

Jó tanács: A cikk a kisebbeknek egy kicsit hosszú. Tisztelettel kérjük az „A” kategóriás csapatok felnőtt támogatóit, segítsenek a gyerekeknek a cikk elolvasásában.

1. Mi volt első és egyetlen munkahelye?
2. Mi volt az 1965-ben forgatott első nagyobb expedíciós filmjének a címe?
3. 1965-ben ezen a kontinensen forgatott 5 hónapon keresztül.
4. A 1970-es évek elején ezekről a közkedvelt, egyre inkább gazdaságtalanná váló közlekedési eszközökről forgatott filmet.
5. 1973-ban mindössze 6000 dollárból forgatta ezt a nemzetközi elismerést is kiváltó filmjét.
6. 1976-ban egy film kedvéért ezt a hegycsúcsot mászta meg stábjával együtt.
7. Egy filmforgatás kedvéért ...Józseffel járták végig Magyarország leghosszabb túraútvonalát.
8. Neve e túraútvonallal forrt össze.
9. Valkonyán, a Dél-dunántúli Kéktúra mentén mi viseli a nevét?
10. Ennél is maradandóbb Roki bácsi életműve.

A kérdésekre adott válaszokat a megadott irányok szerint írájatok be az alábbi táblázatba!

Ha a számozott mezők betűit összeolvassátok, megfejtésül Gyenes Károly, az „Ércnél maradandóbb” című film alkotójának egy gondolatát kapjátok. Ez a gondolat akkor hangzott el, amikor a filmmel kapcsolatban feltették neki a kérdést: Mít jelentett számára a Kéktúra? Majd így folytatta: „Ezt a szellemiséget kaptam Rockenbauer Páltól, a Másfélmillió lépés Magyarországon című sorozattól, és ezt adom tovább az unokáimnak is.”

Jó tanács: A nyílas négyzetekbe ne írjatok betűket. A kéktúra jelzések mellé szintén nem kerül betű. Ezek választják el az egyes megoldásokat.

↓	→	↓	→	↓	→	↓	→	↓	→	↓	→	↓
20	1					12	5		3	▬		23
11											13	▬
	▬	16			▬							
						2	▬					
	17			▬					18			22
					6							
			▬		15		19					
	21	9	▬	8					▬			
		4				14		7	10	▬	T	▬
→	↑	→	↑	→	↑	→	↑	→	↑	→	↑	▬

Gyenes Károly gondolata:

1,2,3, 4,5,1,6,7,1 8,9,10,5,10, 6,11,12,11,8,9,6,11,5,11,6, 11,13,14,5,

15,6,14,16, 5,1,16,16,17, 18,14,16,6,14,8,11,19,19, 20,17,16,6, 11,

21,4,2,22,4,5,13,14,23, 1,5,4,7,16,17.

A Másfélmillió lépés Magyarországon című sorozat készítésének negyvenedik évfordulója alkalmából Gyenes Károly emlékfilmét rendezett „Ércnél maradandóbb” címmel. A film az alábbi linken tekinthető meg:

<https://videa.hu/videok/tudomany-technika/ercnel-maradandobb-emlekfilm-rockenbauer-palrol-dokumentumfilm-ismeretterjeszto-BoESJPatqC>

b. feladat**Rockenbauer Pál élete számokban**

Ebben a feladatrészben Rockenbauer Pál életét számokkal mutatjuk be. **Az egyes kérdésekre a helyes szám koordinátájával válaszoljatok!**

Pl.: Születési éve: A1 (1933)

	A	B	C	D	E	F
1	1933	1935	75	76	60	1987
2	1934	1979	1.000.000	2.500.000	16	53
3	20	2.000.000	1985	1986	1956	22
4	8	59	1978	20	6400	7200
5	2003	14	1989	54	8000	1.500.000

- a. Befejezi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetemen.
- b. Ebben az évben alakul meg a Magyar Televízió első természettudományos műhelye.
- c. Ebben az évben kezdi el a kéktúrás film forgatását.
- d. Ennyi lépés szerepel a film címében.
- e. Hány részből áll az Országos Kéktúrát bemutató film?
- f. Hány napig tart a stáb vándorlása az Országos Kéktúrán?
- g. Velemből kiindulva ebben az évben kezdi el a stáb a délnyugati országrész bejárását.
- h. „Hány lépés” a Dél-Dunántúlt átszelő kéktúra útvonala?
- i. Ebbe a magasságba jut fel a Pamirról forgatott hegymászó film forgatásán.
- j. Ebben az évben hunyt el Rockenbauer Pál.
- k. Kollégái és tisztelői ebben az évben avattak emléktáblát egykori lakóháza (Budapest, Bródy Sándor u. 26.) falán.
- l. Ennyi évet élt a magyar természetjárás egyik legnagyobb alakja.

6. feladat

Egyszer volt, hol nem volt...

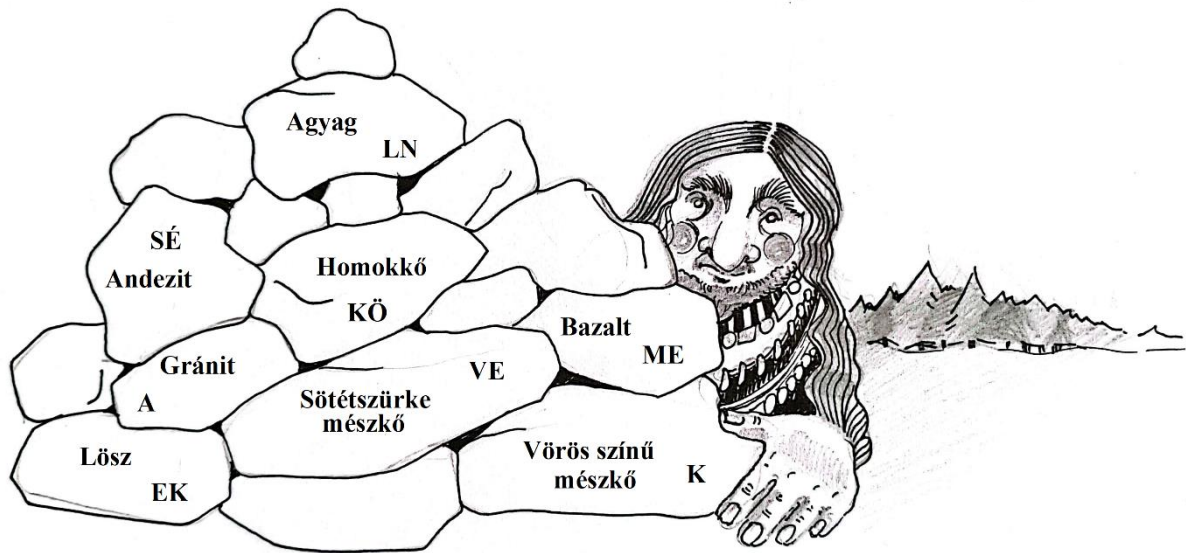
„Valamikor réges régen, még annál is régebben, amikorra gondolunk, óriások éltek itt, a Kelet-Mecsekben. Akikről most mesélek, Vashegyen (Zengő), a Hármashegyén és Kőhegyen (ma Kövestető Komló és Hosszúhetény között) meg a környező erdőkben éltek. Három törzsük volt: a Vasgyúrók, a Kőmorzsolók és a Fanyűvők. Vashegyen egy roppant nagy várban éltek a Vasgyúrók; egy közel akkora várban, Köveshegyen a Kőmorzsolók; s az erdőkben, toronymagas faházaikban a Fanyűvők. A három törzset nemcsak lakhelyük különböztette meg, hanem az orruk formája is. A Vasgyúróknak hegyes, a Kőmorzsolóknak horgas, a Fanyűvőknek tompa volt az orruk. Kinek-kinek címerében is a hegyes, a horgas, vagy tompa orrú óriásfej díszelgett. Mind a három törzsnek hétszer hetvenhét tagja volt, a kicsinyek, a felnőttek és az öregek együttvéve. A Vasgyúrók vasat bányásztak, és abból fegyvereket gyúrtak, a Kőmorzsolók követ fejtettek a várak megerősítéséhez, máskor meg követ morzsoltak utak építéséhez. A Fanyűvők fákat téptek ki tövestől, mivel sok fa kellett a várak meg a toronymagas házak fűtéséhez. A három óriástörzs békességben élt egymás mellett. Ha időnként ellenséges óriások vagy emberfaló sárkányok törtek rájuk, rögtön egymás segítségére siettek, és győztek is.”

A fenti történet Dr. Pesti János: Az ördögszántotta hegy – Baranyai mondák, hiedelmek és történetek (ALEXANDRA Kiadó – 2002, Pécs) című könyvből származik.

Érdekes lakói vannak a Mecseknek. Munkájuk is van bőven, nem unatkoznak. Főleg a Kőmorzsolók dolgoztak sokat az elmúlt évmilliók alatt. Ez nem is csoda, hiszen, a Mecsek hazánk legbonyolultabb összetételű és keletkezésű hegysége. Szegény Kőmorzsolók találkozhattak itt mélyben keletkezett gránitokkal, megszilárdult lávával, különböző mészkövekkel, homokkövekkel és mindenféle mással. A nagy munkában mindig rettenetesen elfáradtak, jólesett nekik az esti pihenés. Egy idő után megirigyelték a Fanyűvők nemzetségét. Ők kellemes melegre húzódhattak vissza, hiszen a felnyűtt fákból takaros házat építettek maguknak. A Kőmorzsolók vára pedig csak a rideg falakból állt. Elhatároztak ezért, hogy egy masszív házat építenek. egy olyan házat, melyhez az általuk morzsoló köveket használják fel, de kényelmi szempontból a fanyűvő rokonok alapanyagát is elfogadják. Azt elhatározták, hogy a pillérek mindenképpen kőből készülnek. **Legstabilabb akkor lesz az új ház, ha a legidősebb köveket helyezik legalulra, majd egyre feljebb az egyre fiatalabb kövek kerülnek. Segítsetek nekik, milyen sorrendben rakhatják egymásra a gondosan válogatott kőzeteket!**

A kőhalomban a különböző kőzetek nevei mellett betűket is találtak. Ha ügyesen dolgoztuk, ezeket összeolvasva jutalmul egy „mesés” **webes felületet kaptok megfejtésül.** Erről többet nem is árulunk el, csak azt, ha a megfejtést beírjátok a világháló keresőjébe, a csodák világa nyílik meg előttetek.

Jó tanács: Segítségül adunk egy földtörténeti kortáblát és természetesen a kövek listáját, melyeket sorba kell állítani a legidősebtől a legfiatalabbig.

Az építkezés alapanyagai:

1. **Agyag:** Szerencsére és harmadidőszaki létemnek köszönhetően rajtam már csak egy réteg nyugszik, mert ha vizet kapok, szétcsúszhatok!
2. **Andezit:** Új idők tűzrőlpattant gyermeke vagyok.
3. **Bazalt:** Több helyen vastag tengeri üledékre települtem, de ezen nem sértődhet meg senki. Én vagyok a legfiatalabb „középkorú”!
4. **Gránit:** Ebből a díszes társaságból én vagyok a legidősebb. Ahogy látom, az én vállalom nyugszik majd minden teher, hiszen én már az ó időkben születtem.
5. **Homokkő:** Öreg vagyok én is, mint az alsó szomszédban lakó Gránit, ráadásul határeset. Egyes testvéreim az ő idejének a végén, míg mások a következő idő elején születtek.
6. **Löss:** A csapatból én vagyok a legfiatalabb. Szinte még szétesek. Engem nem lehet terhelni!
7. **Sötétszürke mészkő:** Unokaöcsémhez hasonlóan tengerek szülöttje vagyok én is.
8. **Vörös színű mészkő:** Abszolút közepén állok. A középidő közepén, a jurában születtem, oxigénben, vasban gazdag tengervízben.

Földtörténeti időbeosztás:

Idő	Időszak
kainozoikum= újidő	negyedidőszak
	harmadidőszak
mezozoikum= középidő	kréta
	jura
	triász
paleozoikum= óidő	perm
	karbon
	devon
	szilur
	ordovícium kambrium
archeozoikum= ősidő	prekambrium

7. feladat

Hazajáróval a ruszinok földjén

Régi útitársunk a Hazajáró csapata. Kenyeres Oszkár és Jakab Sándor most a távoli Gorgánok hegyláncai közé kalauzol el bennünket.

„Kárpátalja északkeleti része, a hegyekkel és erdőkkel borított Gorgánok hegylánc, a Talabor folyó forrásvidéke erősen felcsigázta érdeklődésünket. Az ökológiai egyensúly fenntartása mellett a turizmus fejlesztését is célul tűző Szinevéri Nemzeti Park gazdag és változatos élővilággal, feledhetetlen tájképekkel, szívében tengerszemmel, peremén ősi bojkó hegyi településekkel várja a Hazajárót. A Talabor-völgyében felfelé haladva sorra vesszük a Szinevéri Nemzeti park érdekességeit, majd Felsőszinevér hegyi faluja érintésével felsétálunk a legendásan szép Szinevéri-tóhoz. Végül túránk koronájaként felkapaszkodunk a tengerszem felett magasodó Tó-havas csúcsára.”

A filmet az alábbi linken érhetitek el:

<https://www.youtube.com/watch?v=zVewehVcsEs&t=381s>

A feldolgozás módja most egy kicsit eltér az előző fordulótól. **Nézzétek meg a filmet és ez alapján „totózzunk” egyet!**

1. Kik alapították az első nagyobb településeket a Gorgánok vidékén?		
1. ukránok	2. németek	X. ruszinok
2. Milyen magas a Tó-havas csúcsa?		
1. 1495 méter	2. 1095 méter	X. 1995 méter
3. Melyik folyóba ömlik a Talabor folyó?		
1. Ung	2. Latorca	X. Tisza
4. Melyik védelmi vonal húzódik a Talabor folyó mellett?		
1. Szent László-vonal	2. Árpád-vonal	X. Hunyadi-vonal
5. Ki tartja karban, ki gondozza a védelmi vonal bunkerrendszerét?		
1. Helyi aktivisták	2. Szinevéri Nemzeti Park	X. Magyar állam
6. Hány éves a Szinevéri Nemzeti park?		
1. 25 éves	2. 12 éves	X. 36 éves
7. Mivel foglalkoznak az itt élő emberek?		
1. pásztorkodás, fakitermelés	2. turizmus, erdészet	X. halászat, növénytermesztés
8. Milyen állatok részére hoztak létre rehabilitációs központot?		
1. farkasok	2. medvék	X. a hegyvidék emlősei
9. Kiket telepítettek a XVII. században Felsőszinevérré?		
1. szlovákokat	2. bojkó ruszinokat	X. magyarokat
10. Milyen felekezethez tartoznak az itt élő emberek?		
1. görögkatolikus	2. református	X. katolikus
11. Mi a neve a havasi jelzőkürtnek?		
1. trombita	2. juhászkürt	X. trembita
12. Hogyan keletkezett a Szinevéri-tó?		
1. vulkáni kráterben található	2. földcsuszamlás miatt	X. süllyedéssel
13. Mit jelent a „polonina” ruszin szó?		
1. erdei tisztás	2. irtásrét	X. medence
13+1 Mekkora szintkülönbséget kellet legyőzni a stábnak a tótól a Tó-havas csúcsáig?		
1. 1495 méter	2. 989 méter	X. 506 méter